

ARCADE FIRE.

MEGÉRDEMLI-E A SZERETETET?

EGY ZENEKAR CSAK ÚGY TUD NÉGY-ÖT LEMEZ UTÁN IS ARÉNATÖLTŐ SZTÁR MARADNI, HA VÉGIG MEGŐRZI EGYEDI KARAKTERÉT ÉS EGYSZER SEM HIBÁZIK NAGYOT. AZ ARCADE FIRE ELJUTOTT EBBE A KEVESEK LIGÁJÁBA, RÁADÁSUL ÚGY, HOGY EDDIG FÜGGETLEN STÁTUSZBÓL TETTE A DOLGÁT. MOST VISZONT LESZERZŐDÖTT A COLUMBIÁHOZ ÉS ÖTÖDJÉRE, AZ *Everything Now* CÍMŰ JÚLIUS VÉGI LP-VEL MINDEN KORÁBBINÁL POPOSABB MEGSZÓLALÁSBA CSOMAGOLTA KOMOLY MONDANI-VALÓJÁT.

DÖMÖTÖR ENDRE.

A FORGATÓKÖNYV

Ha egy zenekarban működik a kémia, kimagasló tehetségű dalszerzők alkotnak benne, akkor általában az első lemez kiemelkedő lesz, sokszor később megugorhatatlan magasságba juttatja a társaságot. A második album – ami ugye majdnem minden esetben, pláne egy sikeres start után – nehéz menet, ezek a célok vezérlik: továbblépés, nagyobb igény, jobb, szebb. És ez nagyon-nagyon ritkán jön össze, helyette felemás a végeredmény, hullámmzó a színvonal, nem egységes a benyomás. A harmadik LP a bizonyítás, ha tényleg jó vagy, akkor itt új irányt szabsz az eddigi törekvéseknek és azt perfektül be is teljesíted. Aztán innentől a tehetség és a körülmények határozzák meg, hogy meddig marad érdekes a szinte kötelezően új hangzásokkal kísérletező produkció. Jó eséllyel a negyedik, ötödik lemez még erős, emlékezetes, hatásos, viszont már soha nem, vagy csak nagyon-nagyon ritkán elsöprően újszerű és körberajongott. Valahol itt tart most az Arcade Fire és többé-kevésbé igaz is a fenti forgatókönyv a kanadai szextettre.

A KANADAI SÁG

Az Arcade Fire Montrealban alakult, kanadai zenekar, de kulcstagjai nem egészen kanadaiak. Win Butler énekes-dalszerző-mindenes

amerikai (akárcsak a zenekarban szintén sokféle hangszeren zenélő öccse, William Butler), Régine Chassagne szülei pedig Haitiből, Papa Doc diktatúrájából menekültek Kanadába, az énekes-dalszerző-mindenes már Montreal külvárosában született. A zenekart Win Butler alapította középiskolás cimborájával, Josh Deu médiaművésszel, miatta kezdett el tanulni a montreali egyetemen, ahol megismerkedtek Régine-nel. Ő és Win egymásba szerettek, a jazzt tanuló énekest bevették a zenekarba és trióként folytatták. Aztán elkezdett szeptette nőni a formáció, és kétdobos felállásban adott intenzív koncertjeivel valamint első EP-jével kivívta a jónevű, független Merge kiadó figyelmét. Ugyan az első EP után volt egy komolyabb tagcserehullám, de a két fő szerző-frontember eddigre már férj és feleség voltak, a családi zenekarban pedig ott volt Win öccse is, tovább erősítve a rokoni köteléket.

A BETELJESÜLÉS

A fenti forgatókönyvet szinte pontról-pontra kipipálhatjuk az Arcade Fire esetében. Amikor 2004 őszén megjelent a *Funeral*, akkor a semmiből robbant be a zenekar (és ennek a katalizátora a Pitchfork révedező online kritikája volt – az utolsó példák egyike, amikor a sajtó még fel tudott emelni egy előadót), de

mivel bőven volt az együttesben tartalom, nem a semmibe hullott vissza. Az indierockból kiinduló, de ebben a zsánerben szokatlanul színesen hangszerelt lemezen ihletett, tökéletesen megvalósított dalok sorakoznak (oké, a felvétel egy kicsit tompa), amelyek elsősorban érzelmeket fejeznek ki (több haláleset is formálta a szerzeményeket) és az érzelmek felvállalásának korában természetesen fejtettek ki nagy hatást. A recepten a későbbiekben sem változtatott a zenekar, és mivel szinte az összes tag több hangszeren is bevethető, a csereberékkel folyamatosan frissen tartják magukat és megszólalásukat. Ritka kivételként sikerült megőrizniük korai koncertjeik extatikuságát is, az együtt-tombolás élményét, ami az elején összekovácsolta a zenekart. A *Funeral* évekig meghatározta az indie-zene világát, olyan sikeres album volt, mintha nagykiadás támogatás mellett fogyott volna (közel egymillió ment el belőle), pedig pusztán a dalok vitték el a produkciót.

A TOVÁBBLÉPÉS

Az Arcade Fire hozzászózott a hype-hoz, amit tényleg apait-anyait beleadó koncertjei tovább generáltak. A későbbi lemezeket is laza koncepciók köré fűzték, okos stratégiákkal vezették fel és látványos vizuális megjelenésekkel

körítették. A 2007-es *Neon Bible*-ről ordított a nagyobb igény (például Budapesten rögzítettek egy nagyzenekari és egy férfikórusos részt hozzá), és bár némileg hullámzóbb a színvonal, de ma talán jobban szól, mint megjelenésekor, amikor mind az USA-ban, mind Nagy-Britanniában az albumlisták második helyéig jutott. A 2010-es *The Suburbs* a második lemez drámaisága helyett a problémákkal, félelmekkel, felelősségvállalással való szembenézés érettebb és hétköznapibb módját mutatta és már az óceán mindkét partján listavezető lett. Az egységesebb és tényleg lenyűgöző lemez azokban is helyre állította az Arcade Fire-hitet, akik az „új U2” rémképét látták a *Neon Bible* után. A 2013-as *Reflektor* aztán hozta a kötelező új kanyart és ugyan Butlerék mindig nyíltan idéztek kedvenc zenekaraiktól (főleg a harmadik lemezen tobzódtak a hatásokban), az ezúttal LCD Soundsystem-főnök, James Murphy produceri közreműködésével készült LP-n hangsúlyosabb a dance-rock fúzió, némileg több a szokatlan elem (erős a dub hatása), és picit egyenetlenebb is, de attól még ez is ugyanúgy No. 1 lett mindenhol.

A SIKER

Az Arcade Fire úgy volt No. 1 mindenhol, és úgy képes szinte berobbanása óta minden fesztiválon headliner lenni, arénákat, stadionokat tölteni, hogy tipikus albumzenekar, nem pedig kislemezes. Nincs is igazi, kiemelhető, mainstream sikerdala, igaz, albumainak majdnem minden száma emlékeztet, a legtöbb lehetne kislemez is. És persze Butlerék nagyon értik, többnyire nagyon érzik, hogy mikor mit kell adniuk, hogyan kell felvezetniük egy lemezt és miről kell beszélniük. Ha valaki jó, akkor természetesen nő a közönsége, még ha nem is tipikusan népszerűség-hajhász formáció. És az Arcade Fire jó és nem népszerűség-hajhász, a hatásvadászatot is mindig kontroll alatt tartó társaság. Akinek egy-egy koncertjén tíz-húsz-harmincezrek jelennek meg, annak persze előbb-utóbb lesznek kiábrándult rajongói. Nem beszélve a károgó nem-rajongókról.

A U2 biztosan tudna mesélni. Az Arcade Fire sikerességben most jutott el arra a szintre, hogy sokaknak már semmi sem lesz elég jó az előzményekhez képest. De ez része a forgatókönyvnek, része a természetes körforgásnak.

MINDENT, DE MOST

A természetes körforgásról is szól az új Arcade Fire-LP, az ennek tükrében kétféle borítóval (nappali, éjszakai) megjelent *Everything Now*, amelyen minden korábbinál népesebb producereggel segédkezett (a *Neon Bible* óta hűséges Marcus Dravs mellett: a Daft Punk-os Thomas Bangalter, a Portishead-es Geoff Barrow és az ex-Pulp-os Steve Mackey). A kanadai zenekar továbblépett független kiadójától a Sonyhoz, ez jelzi ambícióit, és minden korábbinál poposabb is lett a megszólalás, de ez nem a kommersz törekvések azonnali megvalósítását mutatja, hiszen a minden korábbinál szélesebb hatásspektrumot feltáró anyag örzi az Arcade Fire-esszenciát, inkább szerves továbbfejlődés eredménye. A lemez egésze alapján a zenekar nyilvánvalóan szándékosan választotta a „komoly témákról, könnyed hangszerelessel” típusú dalokat, amelyekben teljesen szabadon engedték fantáziájukat: az ABBA-tól a Talking Heads-en át a New Orderig annyi a zenei idézet, mint soha korábban. A legtöbb dal táncos, diszkós, szintis, a gitárok a sarokban porosodnak, van viszont reggae-s lüktetés és soulós fúvósok. Egészen biztosan ez lesz a szextett leginkább ellentmondásos fogadtatású albuma.

NEM ÉRDEMLÜNK SZERETETET

Továbbra is hisznek az albumformátumban, úgy építették fel a lemezt, hogy a körkörös szerkezet ezúttal szó szerint legyen értendő: a címadó szám a lemezt nyitó és záró verzióban egymásba ér (de az A-oldalt záró téma is visszatér a B-oldal nyitányában). Egyhelyben járunk e zettel már a világról mond vélemény a zenekar, merthogy most ez a főtéma. Már jelezték ezt az év eleji, Trumpnak szóló dalban [amelyben a szabadságot féltik], és

jelzi a lemezt felvezető álhír-kampány, hamis kontentáradat is – hamis a lemezborító nappali és éjszakaija is. De közben ugyanúgy érzelmi kísérletekről énekelnek, mint az elejétől mindig, csak a személyesség helyett ezúttal az univerzálisra koncentrálnak. Ebben a tartományban pedig könnyű félrelépni és egyszerűen csak a nagyszínpadról prédikáló, nem túl szimpatikus figura képét sugározni (pláne, hogy az Arcade Fire körül van is némi vallásos rajongás, Win Butler pedig vallástörténetet tanult az egyetemen). De Butlerék egyelőre elkerülik ezt a csapdát, mégha végig a határon táncolnak is: *mindent most* és azonnal akarunk, de az értelmes élet jeleit egyre nehezebb fellelni, helyette önértékelési problémákkal küzdünk és a végtelen tartalomáradattól várjuk a végtelen elégedettséget. Van-e még hitünk egy „good God damn”-ban? Vagy már nem is érdemlünk szeretet sem? Sötét idők járnak az Arcade Fire szerint. Is. De ezután újrakezdődik valami, *minden most* kezdődik újra.

Az élet körforgása azt is jelenti, hogy ennek is vége lesz egyszer, van remény.

ARCADE FIRE ÉLŐ (2017. 07.17., MILÁNÓ)

Az Arcade Fire 2017-ben is felemelő és káprázatos, pont mint tizenkét éve, amikor először láttam párszáz álmélkodóval együtt Bécsben. Az új lemezt felvezető turné milánói koncertje után leszögezhetjük, hogy az akkor megismert, örületté fokozódó színpadi energia máig nem csappant semennyit. Örömeze ez a köbön, olyan túlsorduló érzelmekkel, amik egy nagyszínpadot is könnyedén betöltenek. Erre az estére extra is járt: élőben debütált az *Electric Blue*, az új lemeztől így öt számot játszottak, fokozatosan szoktatják a rajongókat a friss szerzemények élményéhez. Persze a kulcsdalok sem maradtak el, miközben a show magába szippantó, mitikus színpadi vetítésekkel ütött szíven. A záró *Neon Bible* végére a legtöbbben be is léptünk Win Butlerék szektájába. *Dömtör Géza*